

Web akadálymentességi kisokos 26. részének teljes szövegű átirata

A nyitóképen a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) neve és logója, valamint a „Web akadálymentességi kisokos – 26. rész: A vizuális dizájn akadálymentességi alapkövetelményei” főcím, és az „Előadó: Szántai Károly, web akadálymentességi szakértő” szöveg látható. A videó alatt végig az előadó hangja hallható.

A következő képen a „Kontrasztosság” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy kék és egy sárga ceruza van egymás mellett.

Előadó: A weboldal vizuális megjelenését úgy kell kialakítani, hogy a felhasználók mindig észleljék a weboldalon elhelyezett szöveges és grafikus információkat, valamint az interaktív komponenseket. A vizuális észlelhetőség egyik alapfeltétele a kontrasztosság, ami azt biztosítja, hogy a különböző elemek ne olvadjanak bele a háttérbe, illetve egymástól is elkülönüljenek. A kontrasztossági követelmények mindig két egymás mellett megjelenő színre vonatkoznak. Ez szövegek esetén például a betűszín és a betű körüli háttérszín. E két szín között meghatározható egy úgynevezett kontrasztarány, amit egy látáselméleti modell és egy hozzá megalkotott matematikai képlet alapján, különböző szoftveres eszközök segítségével lehet megmérni. Ha a két szín teljesen megegyezik, akkor a kontrasztarányuk 1 az 1-hez, tehát összeolvadnak, és így képtelenség őket megkülönböztetni egymástól. A skála másik végén a fekete és fehér szín közti 21 az 1-hez kontrasztarány található. A WCAG szabvány a weboldal különböző elemeire, például szövegeire, informatív grafikáira, interaktív komponenseire mindig egy minimális kontrasztarányt ír elő, aminél persze nyugodtan lehet nagyobb is az arány, de kisebb semmiképpen sem.

A következő képen a „4,5 : 1” szöveg olvasható.

Előadó: Szövegek esetén a minimális kontrasztarány 4,5 az 1-hez.

A következő képen a „3,5 : 1” szöveg olvasható. Alatta a „betűméret >= 18,5px (félkövér stílus)”, és a „betűméret >= 24px” szöveg van.

Előadó: Amennyiben félkövér betűstílust alkalmazunk, és a betű mérete kb. 18,5 pixel vagy nagyobb, akkor a minimális kontrasztarány 3 az 1-hez. Ugyanez az elvárt érték akkor is, ha tetszőleges betűstílussal, 24 pixeles vagy ennél nagyobb betűméretet használunk.

A következő képen a „Kontrasztmérés” szöveg olvasható. Mellette egy képernyőfotó látszik az egyik szoftveres kontrasztmérő eszköztől.

Előadó: Számtalan olyan szoftveres mérőeszköz létezik, amivel meghatározhatjuk a betűszín és a háttérszín kontrasztarányát. Nézzük meg például, hogy a Chrome böngészőben hogyan végezhetjük el a mérést.

A következő képen egy weboldal képernyőképe látszik, ami mellett a Chrome böngészőprogram fejlesztői eszköztára van kinyitva.

Előadó: A demonstrációhoz egy nagyon egyszerű szöveges oldalt használunk, aminek halványszürke hátterén egy kék és egy világoskék betűszínű címsor, valamint sötétszürke betűszínű bekezdések látszanak. Nyissuk ki a Chrome böngésző fejlesztői eszköztárát, majd azon belül az „Elemek” és a „Stílusok” panelt. Ha az „Elemek” panelben lévő HTML kódban ráállunk mondjuk a <h1> címsorra, akkor a „Stílusok” panelben látni fogjuk, hogy ehhez a címsorhoz a CSS-ben pontosan milyen betűszín, azaz color tulajdonság társul. Kattintsunk rá a szín értékénél látható színes négyzetre, amivel megnyílik a színnel kapcsolatos dialógusablak, amin a kiválasztott elem kontrasztaránya is látható. Ez a példánkban 4,42, ami megfelel, hiszen a címsorunk betűmérete 24 pixelnél nagyobb, így az elvárt minimális kontrasztarány 3-nál van. A megfelelést egyébként az érték melletti zöld pipajel is megerősíti. Nézzük meg, hogy a másik címsor világoskék színe vajon megfelelő-e. Az előző lépéseket követve kinyitjuk a <h2> jelölőelemhez definiált világoskék szín dialógusablakát, és azonnal látni fogjuk, hogy ennek csak 2,75 a kontrasztaránya, ami alatt van az elvárt küszöbértéknek. Ezt egy áthúzott piros kör is jelzi. Ilyen esetben érdemes lenyitni az értékhez tartozó panelt, amiben

javaslatot kapunk egy kontrasztosabb szín kiválasztásához. Kattintsunk rá a 3,0 vagy a 4,5 érték melletti színre, és megkapjuk a javaslatot. Mivel ez a címsor is 24 pixelnél nagyobb betűméretű, így a 3,0 értékhez tartozó színjavaslat elégséges. Ha esetleg a javasolt szín valami miatt mégsem lenne szimpatikus számunkra, akkor a dialógusablak tetején lévő színkeverőből kiválaszthatunk egy olyan színt, ami a felső, vagy esetleg az alsó fehér határvonal alatt található, mivel ezek szimbolizálják a küszöbértékeket.

A következő képen „A nem szöveges elemek kontrasztossága” szöveg olvasható. Mellette egy weboldal képernyőfotója látszik, aminek jobb felső sarkában egy keresőmező és egy keresőgomb van.

Előadó: Miközben a szövegeknél egyértelmű, hogy a kontrasztarány a betűszín és a háttérszín arányára vonatkozik, addig az interaktív komponenseknél, és az információs értékkel bíró grafikai elemeknél kicsit összetettebb a dolog. Az alapkövetelmény mindenképpen az, hogy ne olvadjanak bele a környezetükbe, amire viszont több különböző vizuális megoldás is elképzelhető. Az biztos, hogy ezeknél az elemeknél is a 3 az 1-hez kontrasztarány a mérvadó. Mintaoldalunkon például a jobb felső sarokban látható keresőmező jól észrevehető, mivel a szürke keretszíne kellő kontrasztot biztosít az oldal háttérszínével. Ugyanígy kellően kontrasztos a keresőmező mellett lévő, nagyítót ábrázoló gomb is. A gomb sötétkék színe nem olvad bele az oldal háttérszínébe, illetve a gombon lévő fehér ikon sem olvad bele a gomb színébe.

A következő képen a „Logók és dekorációs elemek kontrasztossága” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin fehér és szürke színű ecsetvonás minták vannak.

Előadó: A grafikai elemek kontrasztossága kapcsán mindenképpen meg kell jegyeznünk, hogy a különböző logók, illetve a dekorációs célból elhelyezett ikonok esetén nem kötelező betartani a minimális kontrasztarányt.

A következő képen „A szín önmagában ne hordozzon információt” szöveg olvasható. Mellette egy weboldal képernyőképe látszik, amin egy kapcsolatfelvételi űrlap van. Az űrlapmezők közül az egyiknél a keretezés piros színű.

Előadó: A színek alkalmazásakor nem csak a kontrasztossági követelményekre kell figyelniük, hanem arra is, hogy a színt milyen okból is használjuk. Ha nem csak esztétikai megfontolásból választjuk ki az adott színt, hanem valamilyen információt is közölnénk vele, akkor ne csak a szín legyen az egyetlen vizuális módja az információ közvetítésének. Például súlyos akadálymentességi hiba, ha egy űrlapban a kötelező vagy a hibás mezőket kizárólag valamilyen színezés, például piros színű keretezés jelzi, mert ezt a színvak és a vak felhasználók nem fogják érzékelni.

A következő képen „A szín önmagában ne hordozzon információt” szöveg olvasható. Mellette egy weboldal képernyőképe látszik, amin a fekete színű szövegben néhány egymás melletti szó kék színnel van formázva.

Előadó: Ugyanígy hiba az is, ha a weboldalon a linkek kizárólag színükben térnek el a mellettük lévő szövegektől. A linkek aláhúzása egy tipikus színtől független megkülönböztetés, ezért mindenképpen javasolt.

A következő képen a „Rugalmasság” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy rugó van.

A vizuális dizájn következő alapkövetelménye a rugalmasság. Ez azt jelenti, hogy a weboldal megjelenése a lehető legjobban képes alkalmazkodni a felhasználók egyedi igényeihez és beállításaihoz.

A következő képen a „Nagyíthatóság” szöveg olvasható. Mellette egy weboldal képernyőképe látszik, amin egy kapcsolatfelvételi űrlap van. A weboldal szövegei és űrlapelemei több lépésben felnagyítódnak.

Előadó: Az egyik ilyen igény az oldal nagyíthatósága, ami jellemzően a szemüveges, az idős vagy a gyengénlátó felhasználók részéről szokott felmerülni. Ha a böngészőprogram nagyítási funkciójának segítségével, például a CTRL és a + billentyűk megnyomásával felnagyítjuk az oldalt, akkor minden vizuális elemnek rugalmasan növekednie kell. 200%-ra nagyított oldal esetén vizsgáljuk meg, hogy minden szöveg megnagyobbodott-e. Emellett azt is nézzük meg, hogy a felnagyított szövegek nem csúsztak-e egymásra, illetve nem csonkolódnak-e le. Ha a weboldalon űrlapelemek is vannak, akkor vajon ezek is használhatóak-e.

A következő képen egy weboldal képernyőképe látszik.

Előadó: Ezen a képen például azt láthatjuk, hogy a felnagyított szöveg lecsonkolódik, azaz kilóg az őt befoglaló dobozból. Amennyiben ilyen jellegű probléma jelentkezik az oldalon, akkor az legtöbbször a betű- vagy a dobozméretezés rugalmatlanságára vezethető vissza. Például arra, hogy a weboldal CSS kódjában ezek a méretek fix, és nem relatív mértékegységekben lettek megadva.

A következő képen a „Reszponzív webdizájn” szöveg olvasható. Mellette egy weboldal képernyőképe látszik, amin egy kapcsolatfelvételi űrlap van. A weboldal szövegei és űrlapelemei felnagyítva látszódnak.

Előadó: A rezponzív webdizájnak hívtott technológia alkalmazásával a rugalmasság nagyon jól megvalósulhat. Ma már az is egy alapkövetelmény, hogy 320 pixel szélességű nézetben, ami a nem mobilos böngészőprogramokban hozzávetőlegesen 400%-os oldalnagyítást jelent, minden információ és funkció elérhető, illetve használható maradjon, továbbá ne kelljen a felhasználónak vízszintesen görgetnie. A vízszintes irányú görgetés legfeljebb azoknál a tartalmi elemeknél megengedhető, amelyeknél ez a tartalom értelmezése vagy használata miatt elkerülhetetlen. Ilyenek például a táblázatok, a térképek, a nagyobb méretű képek, diagramok.

A következő képen a „Rugalmas sor- és betűtávolságok” szöveg olvasható. Mellette egy weboldal képernyőképe látszik, amin csak szövegek vannak. Később ugyanezt a weboldalt látjuk, de a szöveg sorai, szavai és betűi között nagyobb távolságok vannak.

Előadó: A vizuális dizájnban a szövegek olvashatóságát a sorok és a bekezdések közti távolság is befolyásolhatja. A honlapon definiált alap szövegtávolságok bizonyos felhasználók számára nem biztos, hogy elegendőek. Ők sokszor egyedi szövegtávolságot állítanak be maguknak, jellemzően valamilyen speciális böngészőbővítmény segítségével. Alapkövetelmény, hogy egy akadálymentes honlap a felhasználók ilyen típusú beállításait is jól tolerálja, vagyis ebből a szempontból is kellően rugalmas legyen.

A következő képen a „Képre égetett szövegek mellőzése” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy faliképen kizárólag betűk vannak.

Előadó: Figyelnünk kell arra is, hogy az információértékű szövegek ne kép formájában jelenjenek meg a weboldalon, azaz a szövegek ne képekre legyenek ráégetve. Ez ugyanis szintén nem biztosít kellő rugalmasságot ahhoz, hogy a szöveg vizuális megjelenését a felhasználók saját igényük szerint megváltoztathassák.

A következő képen a „Villogások mellőzése” szöveg olvasható. Mellette egy fotó látszik, amin egy piros fényű reflektor világít.

Előadó: A vizuális dizájnhoz a weboldalon megjelenő animációs effektusok és mozgások is hozzátartoznak. Ezekben semmiképpen ne legyenek olyan villogások, amelyek egy másodperc alatt háromnál többször villannak fel, mivel ezek fotoszenzitív epilepsziát válthatnak ki az arra érzékeny felhasználóknál.

A következő képen a „Mozgó elemek leállíthatósága” szöveg olvasható. Mellette egy weboldalon elhelyezett képgaléria egyik képe és vezérlőelemei látszanak. A vezérlőelemeknél egy szünet gomb is van.

Előadó: Az automatikusan elinduló és 5 másodpercnél tovább tartó, mozgó, villogó, görgetődő tartalmaknál mindig legyen lehetőség a leállíthatóságra. Például alapkövetelmény, hogy a felhasználók egy gomb segítségével képesek legyenek megállítani az automatikusan lapozódó képgalériákat és slidereket is.

A videó záróképén a KIFÜ logója, és „A magyarországi digitalizáció szolgálatában” jelmondata látható.